

PARLAMENT EUROPEJSKI

2009 – 2014

Dokument z posiedzenia

A7-0141/2010

5.5.2010

SPRAWOZDANIE

w sprawie kompetencji kluczowych w zmieniającym się świecie: realizacja programu prac „Edukacja i szkolenia 2010” (2010/2013(INI))

Komisja Kultury i Edukacji

Sprawozdawczynie: Maria Badia i Cutchet

PR_INI

SPIS TREŚCI

	Strona
PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO	3
UZASADNIENIE	14
WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI	18

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie kompetencji kluczowych w zmieniającym się świecie: realizacja programu prac „Edukacja i szkolenia 2010” (2010/2013(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 25 listopada 2009 r. zatytułowany „Kompetencje kluczowe w zmieniającym się świecie” (COM(2009)0640),
- uwzględniając osiem kompetencji kluczowych wymienionych w zaleceniu 2006/962/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. zatytułowanym „Kompetencje kluczowe w procesie uczenia się przez całe życie – Europejskie ramy odniesienia”¹,
- uwzględniając dziesięcioletni program roboczy „Edukacja i Szkolenia 2010” oraz kolejne wspólne sprawozdania okresowe o postępach w jego realizacji,
- uwzględniając rezolucję Rady z dnia 15 listopada 2007 r. pt. „Nowe umiejętności w nowych miejscach pracy”²,
- uwzględniając sprawozdanie grupy ekspertów w sprawie nowych umiejętności w nowych miejscach pracy zatytułowane „Nowe umiejętności w nowych miejscach pracy: czas na działanie”,
- uwzględniając konkluzje Rady z dnia 12 maja 2009 r. w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia („ET 2020”)³,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 16 stycznia 2008 r. w sprawie kształcenia dorosłych: nigdy nie jest za późno na naukę⁴,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie uczenia się przez całe życie na rzecz wiedzy, kreatywności i innowacji – realizacja programu prac „Edukacja i szkolenie 2010”⁵,
- uwzględniając ramy dla współpracy europejskiej w zakresie spraw dotyczących młodzieży przyjęte w listopadzie 2009 r.,
- uwzględniając „Europejski konsensus w sprawie rozwoju”, strategiczne ramy nakreślone przez przedstawicieli instytucji UE, państw członkowskich, społeczeństwa obywatelskiego i innych zainteresowanych podmiotów w listopadzie 2007 r.,

¹ Dz.U. L 394, z 30.12.2006, s. 10.

² Dz.U. C 290, z 04.12.2007, s. 1.

³ Dz.U. C 119, z 28.05.2009, s. 2.

⁴ Dz.U. C 41 E, z 19.02.2009, s. 46.

⁵ Dz.U. C 45 E, z 23.02.2010, s. 33.

- uwzględniając szczegółową ocenę sprawozdań i wyników krajowych na podstawie zbioru wskaźników i poziomów odniesienia (SEC(2009)1598 i SEC(2009)1616),
 - uwzględniając art. 165 i art. 166 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
 - uwzględniając art. 48 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Kultury i Edukacji (A7-0141/2009),
- A. mając na uwadze, że wysokiej jakości kształcenie i szkolenie stanowią obowiązkowy element rozwoju osobistego człowieka, równości i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i ubóstwu, aktywności obywatelskiej i spójności społecznej,
- B. mając na uwadze, że priorytet stanowi poprawa jakości nauczania i szkolenia wszystkich osób w celu osiągnięcia przez nie lepszych wyników i uzyskiwania wyższych kwalifikacji, przede wszystkim przez realizację nowej i bardziej precyzyjnej polityki dotyczącej zwiększenia możliwości w zakresie kształcenia,
- C. mając na uwadze, że pomimo pewnej poprawy wyników w dziedzinie kształcenia i szkolenia w Unii Europejskiej nie uda się osiągnąć większości poziomów odniesienia UE ustalonych na 2010 r., że zwłaszcza poziom kompetencji pozostaje nieodpowiedni oraz że jedna trzecia populacji europejskiej ma kwalifikacje, które można określić jako bardzo niskie,
- D. mając na uwadze, że dziesięć lat po rozpoczęciu procesu bolońskiego nie osiągnięto pożądanej konwergencji między państwami członkowskimi w zakresie szkolnictwa wyższego,
- E. mając na uwadze, że polityka w dziedzinie kształcenia i szkolenia powinna umożliwić wszystkim obywatelom niezależnie od wieku, płci, stanu zdrowia, warunków fizycznych, umysłowych i psychicznych, a także pochodzenia językowego, etnicznego, narodowego, religijnego i społeczno-ekonomicznego zdobywanie, uaktualnianie i rozwijanie ich umiejętności i kompetencji przez całe życie,
- F. mając na uwadze, że kształcenie i szkolenie to ważne elementy skutecznego wdrożenia odnowionej agendy społecznej: możliwości, dostęp i solidarność; mając na uwadze, że wdrożenie tej agendy pomogłoby stworzyć więcej lepszych miejsc pracy i dałoby większej liczbie obywateli Europy szansę wykorzystania swojego potencjału,
- G. mając na uwadze, że wymagane są ciągłe wysiłki, aby zapewnić kobietom równy dostęp do kształcenia na wszystkich poziomach i odejście od dokonywania wyborów dotyczących kształcenia w oparciu o stereotypy dotyczące płci,
- H. mając na uwadze, że dla pełnego wdrożenia kompetencji kluczowych potrzebne są dalsze działania polityczne tak na szczeblu europejskim, jak i krajowym,
- I. mając na uwadze, że ważnym wyzwaniem stojącym przed kształceniem i szkoleniem w Europie jest reforma kształcenia w kierunku holistycznego systemu edukacji skupionego na uczeniu, który przygotowuje młodych ludzi do bycia szczęśliwymi, aktywnymi

obywatelami świata gotowymi do wejścia na rynek pracy,

- J. mając na uwadze, że realizacja i dalszy rozwój strategii uczenia się przez całe życie nadal stanowią poważne wyzwanie dla wielu państw członkowskich oraz mając na uwadze, że zamiast koncentrować się na określonych sektorach lub grupach należy zwrócić większą uwagę na cały cykl życia,
- K. mając na uwadze, że korzyści płynące z inwestowania w kształcenie są postrzegane jedynie w długofalowej perspektywie i że należy dopilnować, aby nie były one odsuwane na bok w kalendarzu politycznym; mając na uwadze, że powinniśmy zaapelować do UE o wytyczne dotyczące jakości systemów kształcenia i szkolenia i unikać ograniczeń budżetowych, a przynajmniej przydzielane środki powinny rosnąć, a nie maleć; a także mając w związku z tym na uwadze konieczność opracowania przez UE mechanizmów budżetowych, które nie będą oparte na rocznym programowaniu w zakresie szkolenia i kształcenia,
- L. mając na uwadze, że inwestowanie w kształcenie, szkolenie i przekwalifikowanie oraz aktualizacja i dostosowanie wiedzy i umiejętności wszystkich osób to ważny warunek wyjścia z kryzysu i podjęcia długoterminowych wyzwań w dziedzinach konkurencji gospodarczej, zatrudnienia, mobilizacji i włączenia społecznego,
- M. mając na uwadze, że ponad 80 % nauczycieli szkół podstawowych i 97 % nauczycieli w przedszkolach w Unii to kobiety, podczas gdy w szkołach średnich liczba ta wynosi zaledwie 60 %, a w szkolnictwie wyższym i nauce – mniej niż 40%,
- N. mając na uwadze, że trudności, przed jakimi stoją nauczyciele, wciąż rosną, ponieważ środowisko edukacyjne staje się coraz bardziej złożone i heterogeniczne, ze względu między innymi na zmiany w technologiach informacyjnych i telekomunikacyjnych (TIK), ograniczenia finansowe spowodowane przez kryzys gospodarczy, zmiany w strukturze społecznej i rodziny oraz wielokulturowość,
- O. mając na uwadze, że dla sprostania tym ważnym wyzwaniom konieczne będzie wdrożenie nowych strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia do roku 2020,
- P. mając na uwadze, że rosło będzie znaczenie kompetencji informatycznych w ewoluującej, opartej na wiedzy gospodarce i na rynku pracy UE; mając na uwadze, że kompetencje te stwarzają szanse uzdrowienia gospodarki, sprzyjając przedsiębiorczości, oraz zwiększają dostęp do zatrudnienia,
- Q. mając na uwadze, że sport to jeden z najskuteczniejszych środków zwalczania nadużywania substancji odurzających (tytoniu, alkoholu i narkotyków), gdyż uczniowie szkół i studenci uczelni wyższych to jedne z najbardziej narażonych grup społecznych w tym kontekście; mając na uwadze, że uczestnictwo uczniów szkół i studentów w sporcie zależy przede wszystkim od istnienia odpowiedniej infrastruktury,
- 1. z zadowoleniem przyjmuje wyżej wspomniany komunikat Komisji w sprawie kompetencji kluczowych w zmieniającym się świecie;

2. odnotowuje, że pomimo postępów w ostatnich latach wielu Europejczyków wciąż jeszcze nie posiada wystarczających kwalifikacji; wskazuje, że co siódma młoda osoba (18-24 lata) przedwcześnie kończy naukę szkolną (6 mln osób przerwało naukę w UE 27), że co czwarty piętnastolatek posiada słabą umiejętność czytania, że około 77 mln osób (czyli prawie jedna trzecia europejskiej populacji w wieku 25-64 lat) nie ma żadnych formalnych kwalifikacji lub kwalifikacje te są na niskim poziomie, że zaledwie jedna czwarta ma wysoki poziom kwalifikacji oraz że zbyt wielu obywateli UE nie posiada umiejętności w zakresie TIK; podkreśla utrzymywanie się nadal bardzo niskiego poziomu kompetencji w całej UE i wyraża niepokój w związku z rosnącą liczbą piętnastolatków posiadających słabą umiejętność czytania (21,3% w 2000 r. i 24,1% w 2006 r.);
3. zwraca się do Komisji o kontynuowanie debaty na temat „Nowych umiejętności w nowych miejscach pracy”; wskazuje, że do 2020 r. o 16 mln zwiększy się liczba miejsc pracy wymagających wysokich kwalifikacji, a o cztery miliony liczba miejsc pracy wymagających średnich kwalifikacji, natomiast o 12 mln zmaleje liczb miejsc pracy wymagających niskich kwalifikacji; zwraca uwagę na to, że do 2015 r. ogromna większość zawodów we wszystkich sektorach będzie wymagała umiejętności w zakresie TIK; apeluje, aby w tej debacie wzięły udział wszystkie zainteresowane strony: nauczyciele i studenci, właściwe organizacje zawodowe, właściwe organizacje pozarządowe i związki zawodowe, podmioty społeczeństwa obywatelskiego, a zwłaszcza stowarzyszenia rodziców i uczniów, jak również przedstawiciele sektora gospodarczego;
4. Uznaje za kwestię zasadniczą rozpoczęcie realizacji polityki ukierunkowanej na podniesienie jakości nauczania i szkolenia wszystkich osób oraz podkreśla, że w celu lepszego dostosowania europejskich systemów kształcenia do wyzwań wynikających ze światowej konkurencji należy zwiększyć dostępne możliwości w zakresie kształcenia, które musi być bardziej niż wystarczające i lepiej odpowiadać bieżącemu zapotrzebowaniu w środowisku zawodowym i na rynku pracy;
5. uważa naukę języka za istotny czynnik ułatwiający młodym ludziom dostęp do rynku pracy oraz wspierający ich mobilność i równe szanse;
6. wzywa państwa członkowskie, aby dalej wdrażały europejskie ramy kwalifikacji;
7. apeluje o zwrócenie uwagi nie tylko na tak zwane „ekologiczne” miejsca pracy, ale i na „białe” miejsca pracy; wskazuje, że do 2030 r. odsetek osób w wieku ponad 65 lat w stosunku do liczby osób w wieku 15-64 lat zwiększy się z 26 % w 2008 r. do 38 % do 2030 r.; zauważa w związku z tym coraz bardziej niezbędna staje się realizacja wspólnej polityki dotyczącej aktywności osób starszych, ze szczególnym uwzględnieniem inicjatyw na rzecz zdobywania, uzupełniania i uaktualniania kompetencji kluczowych w dziedzinie TIK, wobec dywidendy cyfrowej będącej coraz powszechniejszą przyczyną wykluczenia społecznego osób starszych;
8. odnotowuje, że komunikat Komisji dotyczący UE 2020 podkreśla, iż „szczególnie niskie są wskaźniki zatrudnienia kobiet” (pracuje zaledwie 63% kobiet w porównaniu z 76% mężczyzn) oraz że „jeśli chcemy zwiększyć współczynnik aktywności zawodowej, potrzebne będą strategie na rzecz zwiększenia równouprawnienia płci”; zauważa, że polityka w dziedzinie kształcenia i szkolenia powinna zatem zostać ukierunkowana na

wypełnienie tej luki na rynku pracy, przyczyniając się do osiągnięcia trwałego rozwoju i spójności społecznej; kładzie nacisk na znaczenie edukacji „bezpłciowej”, i to od najmłodszego wieku;

9. apeluje o zwrócenie szczególnej uwagi na potrzebę ułatwienia integracji w kształceniu i szkoleniu osób niepełnosprawnych, niezależnie od ich wieku, w szczególności integracji w instytucjach oświatowych niepełnosprawnych dzieci od pierwszych lat ich życia; podkreśla zapotrzebowanie na właściwe inwestycje i długoterminową strategię usuwania wszelkich przeszkód w tej dziedzinie;
10. uważa, że cała edukacja powinna sprzyjać nabywaniu demokratycznych kompetencji poprzez wspieranie rad studentów i umożliwianie studentom podejmowania współodpowiedzialności za kształcenie, zgodnie z kartą praw studenta; w związku z tym wzywa do szczegółowej debaty w społeczeństwie europejskim na temat funkcji i roli kształcenia oraz sugeruje, że przestrzenią dla takiej debaty mogłoby zostać europejskie forum obywatelskie;
11. wzywa Komisję Europejską, państwa członkowskie i pracodawców, aby w ścisłej współpracy z podmiotami świadczącymi usługi z zakresu kształcenia i szkolenia wspierały podnoszenie kwalifikacji przez osoby ze środowisk w niekorzystnym położeniu;
12. uznaje, że globalizacja dogłębnie zmieniła społeczeństwa europejskie oraz zaleca włączenie edukacji globalnej/edukacji dla rozwoju do całego systemu kształcenia, aby umożliwić obywatelom radzenie sobie z zagrożeniami i szansami stwarzanymi przez zmieniający się świat;
13. uważa za sprawę zasadniczą na wszystkich szczeblach kształcenia i szkolenia, zapewnienie alfabetyzacji cyfrowej i medialnej oraz rozwijanie umiejętności korzystania z nowych technologii i uczenie wszystkich stosowania w równej mierze specjalistycznej wiedzy i wnikliwego krytycyzmu podczas korzystania z nowoczesnych form komunikacji i przekazu medialnego; podkreśla pilną potrzebę rozwijania e-umiejętności przez wszystkich obywateli Europy; zwraca uwagę, że szkolenie i kształcenie w zakresie TIK, zarówno na szczeblu krajowym, jak i na szczeblu UE, są konieczne, zważywszy na rosnące znaczenie tych umiejętności na ewoluującym rynku pracy;
14. podkreśla znaczenie wystarczającego i cechującego się wysoką jakością wsparcia rozwoju kompetencji nauczycieli oraz wprowadzania nowych sposobów organizacji nauczania w atrakcyjnych środowiskach szkolnych;
15. podkreśla znaczenie sztuki, kultury i sportu w kształceniu i szkoleniu oraz potrzebę zwrócenia na te tematy szczególnej uwagi w nauczaniu przedszkolnym oraz w szkolnictwie podstawowym i średnim, a także w ramach uczenia się przez całe życie; uważa, że tak jak rozwijanie umiejętności zawodowych i technicznych, edukacja artystyczna i kulturalna stanowi nieodłączną część polityki w zakresie kształcenia i szkolenia, ponieważ pomaga rozwijać umiejętności pozaszkolne w sposób sprzyjający rozwojowi i nabywaniu podstawowych umiejętności;
16. wzywa państwa członkowskie, aby zapewniły wystarczające środki finansowe na

inwestycje w sportową działalność instytucji edukacyjnych oraz aby zwiększyły współpracę publicznych i prywatnych sfer w tej dziedzinie;

17. wzywa państwa członkowskie, aby zapewniły wystarczające inwestycje w edukację celem zagwarantowania dostępności do rynku pracy dla wszystkich kategorii;
18. podkreśla znaczenie korzystania z historii i języka jako środków osiągnięcia europejskiej integracji społecznej i kulturowej;

Nauczanie przedszkolne

19. zwraca uwagę na znaczenie wysokiej jakości edukacji przedszkolnej w celu wczesnego zdobywania kompetencji kluczowych, w tym umiejętności dziecka komunikowania się zarówno w swoim języku ojczystym, jak i w języku przedmiotowego kraju przyjmującego, a w szczególności w celu wspierania dzieci pochodzących ze środowisk znajdujących się w niekorzystnej sytuacji i mających specjalne potrzeby edukacyjne w celu zwalczania przyszłego ubóstwa i wykluczenia społecznego;
20. zwraca uwagę na znaczenie promowania kultury czytania od okresu przedszkolnego oraz na znaczenie dostępu do materiałów do czytania już w wieku przedszkolnym;
21. zwraca uwagę na znaczenie kształcenia w języku ojczystym, w tym w wypadku tradycyjnych mniejszości;
22. podkreśla wielojęzyczność ma znaczenie dla mobilności: w związku z tym wzywa państwa członkowskie do wprowadzenia nauki języka obcego na etapie nauczania przedszkolnego;
23. podkreśla, że sprawą zasadniczą jest zapewnienie pomocy w nauce dzieciom imigrantów, aby mogły one łatwiej przystosować się do środowiska szkolnego i społecznego w kraju przyjmującym;
24. podkreśla potrzebę propagowania i wspierania kreatywności dzieci od wczesnego okresu życia, co ma torować drogę innowacyjności w Europie;
25. zwraca uwagę na cele barcelońskie dotyczące zapewnienia do roku 2010 opieki dla przynajmniej 90 % dzieci w wieku od trzech lat do wieku rozpoczęcia obowiązkowej nauki szkolnej oraz dla przynajmniej 33 % dzieci w wieku poniżej 3 lat, a także dotyczące tego, by jak najwięcej ludzi było stać na tę opiekę;

Szkolnictwo podstawowe i średnie

26. podkreśla potrzebę dalszego rozwoju sposobu nauki i potwierdzania znajomości języków obcych w szkołach podstawowych i średnich, również w odniesieniu do dzieci imigrantów, oraz znaczenie nauczania przedstawicieli tradycyjnych mniejszości w ich językach ojczystych;
27. popiera koncepcję edukacji zakładającą bardziej regularne zasięganie opinii uczniów i ich większy udział w zarządzaniu procesem edukacyjnym, czynne uczestnictwo rodziców uczniów w życiu społeczności szkolnej i rozwój stosunków opartych na zaufaniu

pomiędzy uczniami a nauczycielami, co pobudzałoby inicjatywność oraz ułatwiałoby nabywanie kompetencji społecznych i obywatelskich niezbędnych do aktywności obywatelskiej;

28. podkreśla znaczenie włączania do programu nauczania nowych technologii jako koniecznego narzędzia w nowoczesnym systemie kształcenia; popiera koncepcję, aby dzieci bardzo wcześnie i pod należytym nadzorem zdobywały umiejętności umożliwiające im podchodzenie do przekazu medialnego, a w szczególności internetowego, z poczuciem odpowiedzialności i wnikliwym krytycyzmem oraz uważa za konieczne uwrażliwianie dzieci na kwestie związane z ochroną prywatności i danych osobowych oraz poszanowaniem praw autorskich;
29. uważa, że postępy dokonane w zakresie dostosowania szkolnych programów nauczania do kompetencji kluczowych stanowią krok we właściwym kierunku, ale istotne jest podejmowanie dalszych wysiłków, także przez uznawanie i poświadczanie kompetencji zdobytych w ramach kształcenia pozaformalnego i nieformalnego, oraz wspieranie zdobywania kluczowych kompetencji przez osoby zagrożone niedostatecznymi wynikami w nauce i wykluczeniem społecznym;
30. wzywa do podjęcia działań promujących aktywność fizyczną i sportową w szkołach oraz organizację i uczestnictwo w zawodach szkolnych, które wpłyną na poprawę zdrowia, ułatwią integrację i pomogą rozwinąć wartości, które przyczynią się do stworzenia pozytywnych wzorców zachowań;
31. popiera kształcenie i szkolenie dzieci z rodzin migrujących, podkreślając ważny wkład kształcenia w skuteczną integrację osób migrujących z europejskim społeczeństwem;
32. apeluje o kompleksową strategię w zakresie nabywania kompetencji kluczowych, poczynając od reformy programów nauczania a kończąc na wspieraniu trwających szkoleń i rozwoju zawodowego nauczycieli, zapewniając w ten sposób dobrze wyszkoloną społeczność edukacyjną; uważa, że należy dostarczyć nauczycielom zachęt, aby umopźliwić im doskonalenie się w nauczaniu i skupianie się na rozwoju zawodowym;
33. wzywa państwa członkowskie, aby wprowadziły nowe zestawy przedmiotów i materiałów do szkół zapewniających wykształcenie ogólne, aby umożliwić młodym ludziom cierpiącym na jedno z najczęstszych zaburzeń uczenia się – dysleksję – pomyślnie ukończenie studiów pomimo problemu z przyswajaniem wiedzy;
34. podkreśla znaczenie kształcenia zintegrowanego, aby zapobiegać uprzedzeniom społecznym i dyskryminacji, a przez to przyczyniać się do wzrostu europejskiej solidarności społecznej;

Szkolnictwo wyższe

35. apeluje o większą mobilność między instytucjami szkolnictwa wyższego, światem biznesu oraz kształceniem i szkoleniem zawodowym (np. studentami, nauczycielami, pracownikami, osobami prowadzącymi szkolenia) w celu promowania uczenia skupionego na studencie i nabywania takich kompetencji jak przedsiębiorczość,

- zrozumienie międzykulturowe, krytyczne myślenie i kreatywność, które są coraz potrzebniejsze na rynku pracy; uważa, że w tym celu należy niezwłocznie wyeliminować istniejące w UE przeszkody, zwracając szczególną uwagę na przeszkody związane z barierami finansowymi i uznawaniem kwalifikacji, by podnieść jakość doświadczeń związanych z mobilnością dla wszystkich studentów; wspiera zapewnianie jakości szkolnictwa wyższego jako środek wzmacniania mobilności dla celów akademickich i badawczych oraz konieczny warunek równych szans zawodowych dla obywateli UE;
36. podkreśla znaczenie wyposażenia wszystkich osób młodych w solidny fundament podstawowych kompetencji, który ma zasadnicze znaczenie dla wspierania mobilności przez całe życie i umożliwienia osobom młodym zmierzenia się ze zmianami na rynku pracy i z nowymi potrzebami społeczno-gospodarczymi;
 37. wzywa do wspierania programów badań naukowych, aby wzmocnić „trójkąt wiedzy” posiadający zasadnicze znaczenie dla zwiększenia rozwoju i zatrudnienia w Unii Europejskiej;
 38. wzywa państwa członkowskie, aby unowocześniły program edukacji wyższej, a w szczególności skoordynowały program nauczania z wymogami rynku pracy;
 39. wzywa instytucje szkolnictwa wyższego, aby unowocześniły swoje kursy i ogólnie przyspieszyły realizację procesu bolońskiego;
 40. uważa, że instytucje szkolnictwa wyższego powinny być bardziej otwarte i przygotowane na przyjmowanie wszystkich uczących się, zwłaszcza osób nienależących do typowych grup osób uczących się, uczniów ze specjalnymi potrzebami oraz grup społecznych znajdujących się w niekorzystnej sytuacji oraz że jednym z najbardziej użytecznych środków osiągnięcia tego celu byłyby dobrze finansowane systemy stypendiów, dzięki którym młodzi ludzie z ubogich rodzin mogliby zostać zachęceni do podjęcia studiów; uważa również, że państwa członkowskie powinny wdrożyć konkretne polityki w celu zapewnienia wszystkim podstawowego prawa do kształcenia, w tym młodym ludziom o mniejszych możliwościach finansowych, oraz że w przyszłości należy przeanalizować zbiorczy wskaźnik udziału w szkolnictwie wyższym, w ramach strategicznych ram kształcenia i szkolenia;
 41. w tym kontekście przypomina o konkluzjach Rady¹ z maja 2007 r. w sprawie wskaźników dotyczących realizacji pekińskiej platformy działania w dziedzinie kształcenia i szkolenia kobiet, w szczególności w szkolnictwie wyższym i badaniach naukowych; wyraża jednak ubolewanie, że wskaźniki te nie są w całości uwzględniane podczas monitorowania wdrożenia programu prac „Edukacja i szkolenia 2010”; w związku z tym zachęca do ich stosowania jako narzędzia monitorowania postępów na drodze ku równości płci w edukacji i szkoleniach;
 42. odnotowuje, że choć poczyniono postępy w zakresie dostępu kobiet do szkolnictwa wyższego, nadal zbyt mało kobiet studiuje matematykę, nauki ścisłe i techniczne (kobiety stanowią jedynie 32% absolwentów, a mężczyźni 68%); zwraca uwagę na to, że zmniejszenie braku równowagi w tych dziedzinach przyczyniłoby się do spadku

¹ Dokument Rady 9152/07.

niedoborów umiejętności, jakich doświadcza w tych sektorach UE;

43. uważa kształcenie pozaformalne za dziedzinę edukacji komplementarną względem edukacji formalnej i zaleca traktowanie jej jako takiej podczas tworzenia polityki w zakresie kształcenia w ramach „Edukacji i szkoleń 2020”;
44. wzywa do większego, skuteczniejszego i szerszego inwestowania w szkolnictwo wyższe;
45. wzywa państwa członkowskie, aby zachęcały do tworzenia partnerstw (na szczeblu międzynarodowym, krajowym, regionalnym i lokalnym) między instytucjami szkolnictwa wyższego, uniwersytetami, ośrodkami badawczymi i światem biznesu oraz do inwestowania przedstawicieli świata biznesu w szkolnictwo wyższe;
46. wzywa państwa członkowskie, aby przekazały konieczne środki sektorowi szkolnictwa wyższego, umożliwiając mu reagowanie na globalne wyzwania w charakterze ważnego narzędzia uzdrowienia gospodarczego i społecznego po ostatnim kryzysie;
47. wzywa państwa członkowskie, aby za pośrednictwem środków legislacyjnych, administracyjnych i finansowych wspierały kształcenie mniejszości w ich języku ojczystym;

Kształcenie i szkolenie zawodowe

48. stwierdza, że wysokiej jakości kształcenie i szkolenie zawodowe mają zasadnicze znaczenie dla powstania nowej generacji specjalistów i jest niezwykle ważne dla działania w zakresie „nowych umiejętności w nowych miejscach pracy”, ze szczególnym uwzględnieniem uczenia się w miejscu pracy i nauki zawodu – także w odniesieniu do młodych absolwentów – które mogą odbywać się w oparciu o porozumienia między uniwersytetami i przedsiębiorstwami; ponadto uważa za istotne wspieranie okresów studiów i stażów dla uczniów odbywających szkolenia zawodowe w innych krajach Unii Europejskiej na takich samych zasadach jak w wypadku programu Erasmus dla studentów uniwersytetów; wzywa do większego wsparcia i nadania prestiżu szkoleniu zawodowemu;
49. podkreśla potrzebę dalszej modernizacji programów szkolenia zawodowego z uwzględnieniem kluczowych kompetencji, aby z jednej strony poprawić ich jakość i atrakcyjność dla młodych ludzi, a z drugiej strony dostosować je do zmieniających się potrzeb rynku pracy; uważa, że programy szkolenia zawodowego powinny zwiększać kompetencje kluczowe o ogólnym charakterze;
50. Podkreśla potrzebę przyjęcia, w oparciu o dostępne dobre praktyki, modelu przyznawania punktów szkoleniowych związanych ze zdobywaniem kompetencji obywatelskich młodym ludziom, którzy uczestniczą w inicjatywach wolontariackich i inicjatywach służby cywilnej prowadzonych przez organizacje nienastawione na zysk lub w zakresie współpracy na rzecz rozwoju;
51. wzywa do poprawy przejścia od kształcenia i szkolenia zawodowego na poziomie średnim do szkolnictwa wyższego, które zapewnia wyższe kwalifikacje;

52. podkreśla wymiar uczenia się przez całe życie zawarty w zaleceniu w sprawie kluczowych kompetencji i stwierdza, że aby można je było w pełni zrealizować, konieczny jest większy postęp w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego oraz kształcenia dorosłych, między innymi przez prawne uznanie prawa każdej osoby do uczenia się przez całe życie;
53. podkreśla znaczenie wymiany informacji oraz dobrej i skutecznej praktyki między państwami członkowskimi w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego;

Uczenie się przez całe życie

54. apeluje o szybkie działania w celu uporania się z problemem rosnącej liczby osób o niskim poziomie umiejętności czytania, zapewniające szczególne wsparcie władz lokalnych, gdyż to one są najłatwiej dostępne dla społeczeństwa; wzywa państwa członkowskie i Komisję, aby skupiły uwagę na analfabetach, których liczba nadal pozostaje zbyt wysoka, oraz by podjęły zdecydowane działania w celu rozwiązania tego problemu – w tym również tam, gdzie dotyczy on osób dorosłych;
55. jest bardzo zaniepokojony rosnącą liczbą bezrobotnych młodych ludzi, zwłaszcza w obecnym kryzysie gospodarczym; wzywa państwa członkowskie, aby zapewniły jak największą elastyczność rynków pracy celem zapewnienia młodym ludziom łatwego znalezienia pracy i zmiany pracy;
56. podkreśla potrzebę lepszego włączenia podmiotów świadczących usługi w zakresie kształcenia w rozwój ogólnych krajowych ram kwalifikacji, oraz większego uznawania wcześniejszego wykształcenia, w tym wykształcenia zdobytego nieformalnie lub ad hoc;
57. odnotowuje, że cele ustalone względem czterech z pięciu poziomów odniesienia przyjętych w 2003 r. nie zostaną osiągnięte; wzywa Komisję, państwa członkowskie, władze lokalne i regionalne oraz pozostałe podmioty do zbadania przyczyn tego zjawiska i podjęcie odpowiednich działań w celu odwrócenia sytuacji;
58. podkreśla znaczenie trwającego ustrukturyzowanego dialogu i konsultacji między tymi podmiotami na ostatnich etapach kształcenia i szkolenia, w instytucjach szkolnictwa wyższego i w podmiotach gospodarczych;
59. popiera cel polegający na zwiększeniu udziału dorosłych w uczeniu się przez całe życie z 12,5 % do 15 % do roku 2020 oraz apeluje o odpowiednie działania; w tym celu wzywa uniwersytety, aby ułatwiły szerszy dostęp do studiów, zróżnicowały i poszerzyły studencką bazę oraz zmieniły programy studiów, aby stały się one bardziej atrakcyjne dla osób dorosłych wracających na studia; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby podjęły jeszcze bardziej zdecydowane działania w celu wspierania i rozpowszechniania takich instytucji uczenia się przez całe życie jak „szkoły drugiej szansy”; wzywa do uwzględnienia i wspierania perspektywy płci podczas wdrażania strategii uczenia się przez całe życie; zwraca uwagę, że istotną rolę w uczeniu się przez całe życie odgrywają uniwersytety trzeciego wieku;
60. zwraca uwagę, że jedną z głównych przeszkód, jakie napotykają dorośli chcący kształcić się i szkolić jest brak infrastruktury wspierającej ich rodziny; w związku z tym zachęca

państwa członkowskie do tworzenia środków wsparcia, które pozwolą zagwarantować, że wszyscy studenci i pracownicy mający obowiązki rodzinne (np. w postaci opieki nad dzieckiem lub innymi osobami pozostającymi pod ich opieką) będą mieli szansę uaktualnienia i/lub podniesienia swoich kwalifikacji i kompetencji w oparciu o dobre praktyki stosowane dotąd w tym zakresie, w ramach planowania Europejskiego Funduszu Społecznego, z zastosowaniem dodatków na zakup usługi oraz na pogodzenie życia rodzinnego i zawodowego; uważa, że w szczególności należy przeanalizować szanse związane z elektronicznym kształceniem, gdyż pozwala ono na większą elastyczność w łączeniu kształcenia, pracy i opieki;

61. zachęca Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn, aby podjął działania w celu poprawy gromadzenia i analizy porównywalnych danych dotyczących równości płci w dziedzinie edukacji i szkoleń, oraz zapewnił szybkie udostępnienie i regularne aktualizowanie danych statystycznych dotyczących właściwych wskaźników związanych z pekińską platformą działania;
62. zaleca instytucjom edukacyjnym i szkoleniowym, aby skuteczniej informowały o swoich programach dostępnych dla osób dorosłych i uprościły procedury administracyjne warunkujące udział w tych programach;
63. wzywa Komisję Europejską do pełnego uwzględnienia kompetencji zainteresowanych stron i ich roli we wdrażaniu strategii „Edukacja i szkolenia 2020”;
64. wzywa Komisję Europejską, aby uwzględniła kształcenie pozaformalne, kształcenie i szkolenie zawodowe oraz uczniów szkół w następnym poziomie odniesienia dotyczącym mobilności w „Edukacji i szkoleniach 2020” oraz by przejęła poziom odniesienia dotyczący mobilności studentów procesu bolońskiego;
65. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie oraz Komisji, jak również rządów i parlamentom państw członkowskich.

UZASADNIENIE

Od czasu przyjęcia w 2000 r. strategii lizbońskiej unijna polityka w dziedzinie edukacji i szkolenia nabrała rozmachu. Stwierdzenie, że kształcenie i szkolenia mają zasadnicze znaczenie dla przyszłościowego społeczeństwa i gospodarki opartych na wiedzy nie jest już dłużej mitem.

Za kształcenie i szkolenia odpowiadają rządy krajowe, ale niektóre wyzwania są wspólne dla wszystkich państw członkowskich (zmiany demograficzne, braki umiejętności u pracowników itp.). Wysokiej jakości kształcenie na poziomie przedszkolnym, szkoły podstawowej, średniej i wyższej oraz szkolenia zawodowe mają niezwykle istotne znaczenie dla odpowiedzenia na wyzwania przed jakimi stoi Europa i dla uruchomienia programu prac ET 2010.

Wszyscy wiemy, że pomimo generalnej poprawy wyników w zakresie kształcenia i szkolenia w UE większość celów odniesienia ustalonych na rok 2010 nie zostanie osiągnięta. Obecnie jest dobra chwila, aby dokonać oceny i sprawdzić, czego nie udało się dokonać.

Komunikat Komisji:

Dokument zawiera sprawozdanie z postępów polityki w dziedzinie edukacji i szkoleń na szczeblu europejskim w latach 2007-2009. Wykorzystano w nim szczegółową ocenę krajowych sprawozdań i wyników dokonaną w oparciu o zbiór wskaźników i poziomów odniesienia, koncentrując się głównie na realizacji zalecenia z 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych. W sprawozdaniu wzięto także pod uwagę rozwój krajowych strategii uczenia się przez całe życie oraz reformy, dzięki którym kształcenie i szkolenie zawodowe miały stać się bardziej atrakcyjne i dostosowane dla potrzeb rynku pracy, a szkolnictwo wyższe zostać zmodernizowane.

Na koniec w sprawozdaniu zajęto się nowymi wyzwaniami, w szczególności związanymi z inicjatywą „Nowe umiejętności w nowych miejscach pracy”.

Oprócz podkreślenia już dokonanych postępów i wskazania dziedzin, w których można zrobić więcej, w komunikacie zaproponowano także szereg środków, które mają wesprzeć starania podejmowane w przedmiotowej dziedzinie.

Przegląd obecnego stanu rzeczy:

W projekcie wspólnego sprawozdania Rady i Komisji za 2010 r. wskazuje się na ogólną poprawę wyników osiągniętą w ostatnich latach, jeśli chodzi o cele w dziedzinie kształcenia i szkolenia:

- Integracja kompetencji kluczowych
- Osiągnięto znaczny postęp w dziedzinie programów nauczania. Tradycyjne przedmioty, takie jak język ojczysty, języki obce lub też matematyka i przedmioty ścisłe są traktowane w sposób bardziej przekrojowy i bardziej przystosowany do realnego życia.

- Niektóre kraje stworzyły jasno sprecyzowane strategie lub plany działania na rzecz podnoszenia poziomu kwalifikacji podstawowych, a mianowicie czytania, matematyki i nauk ścisłych.

- Zidentyfikowano rosnącą liczbę przykładów promowania przedsiębiorczości, takich jak partnerstwa z przedsiębiorstwami lub rozwijanie prowadzonych przez studentów bardzo małych przedsiębiorstw.

- **Rozwój strategii uczenia się przez całe życie**

Większość krajów przyjęła konkretne strategie uczenia się przez całe życie, podjęto też wysiłki w celu wspierania elastycznych ścieżek kształcenia pozwalających na przechodzenie do innych obszarów systemów kształcenia.

- Dokonano znacznego postępu także w rozwijaniu krajowych ram kwalifikacji, obejmujących wszystkie poziomy i typy kształcenia i szkolenia, oraz w dostosowywaniu ich do europejskich ram kwalifikacji (EQF).

- **Kształcenie i szkolenie zawodowe**

- W ramach procesu kopenhaskiego podjęte zostało zagadnienie atrakcyjności i jakości systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i większość krajów uznała za priorytet przyjęcie europejskich ram odniesienia na rzecz zapewniania jakości w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego¹.

- Szczególną uwagę poświęcono profesjonalizacji nauczycieli i osób prowadzących szkolenia zawodowe oraz stosowaniu systemu modułów, aby zapewnić elastyczność oferty kształcenia i szkolenia zawodowego w celu jej dostosowania do potrzeby uczących się i przedsiębiorstw.

- **Modernizacja szkolnictwa wyższego**

- W krajach UE zwiększa się świadomość tego, że niezbędne jest umożliwienie dostępu do szkolnictwa wyższego osobom nienależącym do typowych grup osób uczących się. Większość tych krajów podjęła działania mające na celu zwiększenie liczby studentów borykających się z trudnościami społeczno-ekonomicznymi.

Uwagi sprawozdawczynie oraz przyszłe wyzwania:

Pomimo widocznych postępów pozostają jeszcze pewne wyzwania, z którymi należy się uporać:

1 – Udoskonalenie podejścia opartego na kompetencjach

Pomimo znacznych postępów dokonanych w dziedzinie wykorzystania ram kompetencji kluczowych², sprawozdawczynie podkreśla potrzebę wzmocnionego podejścia do dalszego uczenia się, rozwijania krytycznego myślenia i kreatywności.

Szczególnie ważny jest rozwój kompetencji kluczowych o charakterze ogólnym, takich jak kompetencje informatyczne, umiejętność uczenia się oraz kompetencje społeczne i obywatelskie, inicjatywność i przedsiębiorczość oraz świadomość kulturalna.

W tym celu w komunikacie wymienia się kilka strategii, które mogłyby być stosowane, takie jak wspieranie rozwijania kompetencji nauczycieli, uaktualnianie metod oceny i nowe

¹ Dz.U. C 155, z 8.7.2009, s. 1.

² Kompetencje kluczowe w procesie uczenia się przez całe życie, Dz.U. L 394, 30.12.2006, s. 10.

sposoby organizacji uczenia się.

Kolejnym przedmiotem troski sprawozdawczyni jest znaczenie wysokiej jakości edukacji przedszkolnej jako podstawy wczesnego nabywania kompetencji kluczowych.

Szczególnie ważne jest podkreślenie znaczenia rozwijania kompetencji kluczowych w kształceniu i szkoleniu zawodowym oraz w kształceniu dorosłych. W przypadku kształcenia i szkolenia zawodowego nie został uwzględniony pełny zakres tych kompetencji. Na przykład należy zwrócić większą uwagę na uczenie się języków obcych oraz kompetencje kluczowe o charakterze ogólnym.

2 – Potrzeba intensywniejszych działań w odniesieniu do sprawności w czytaniu i pisaniu oraz w stosunku do osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji

Jeśli chodzi o poziom sprawności w czytaniu i pisaniu, to stwierdzono zwiększanie się odsetka osób osiągających słabe wyniki w czytaniu. Istnieje zapotrzebowanie na bardziej skuteczne inicjatywy na poziomie krajowym, ponieważ nabywanie pozostałych kompetencji kluczowych w znacznym stopniu zależy od umiejętności czytania i interpretowania.

Natomiast w przypadku uczniów w niekorzystnej sytuacji za metodę, która przyniosła dobre rezultaty uważa się stosowanie zindywidualizowanego podejścia do kształcenia.

3 – Lepsze funkcjonowanie systemów uczenia się przez całe życie

Ze sprawozdania wynika, że nadal istnieje konieczność poprawy spójności, a także intensyfikacji strategii w tej dziedzinie. Muszą one obejmować dłuższy okres czasu, otwierać możliwości dla uczących się w każdym wieku i podlegać przeglądom i ocenom oraz dalszemu ulepszaniu. Pożądane jest także większe zaangażowanie zainteresowanych stron i lepsza współpraca poszczególnych podmiotów politycznych.

4 – Modernizacja kształcenia i szkolenia zawodowego oraz szkolnictwa wyższego

Jak stwierdzono w inicjatywie „Nowe umiejętności w nowych miejscach pracy”, jeżeli systemy kształcenia i szkolenia zawodowego nie zareagują na spodziewane zwiększenie potrzeb w zakresie kwalifikacji i umiejętności, nieadekwatność poziomu kwalifikacji w stosunku do wymagań w miejscu pracy prawdopodobnie będzie wzrastać. Niezbędne są jednak jeszcze bliższe związki ze środowiskiem biznesu oraz rozwijanie bardziej atrakcyjnych perspektyw zdobywania kwalifikacji oraz możliwości mobilności dla osób uczestniczących w kształceniu i szkoleniach zawodowych.

Jeśli chodzi o szkolnictwo wyższe to wyzwaniem nadal stanowi zwiększanie inwestycji, tak ze źródeł publicznych jak i prywatnych. Istnieją również przeszkody strukturalne i kulturowe, które sprawiają, że osoby pracujące nie czują się szczególnie zachęcane do podejmowania studiów wyższych.

5 – Rozszerzanie podejścia opartego na partnerstwie

W komunikacie podkreślono, że ogromne znaczenie ma partnerstwo instytucji edukacyjnych z innymi obszarami, w szczególności z rynkiem pracy. Ten model powinien być stosowany na wszystkich poziomach nauczania, a w szczególny sposób do kształcenia i szkolenia zawodowego oraz edukacji dorosłych.

6 – Nauczyciele

Kształcenie nauczycieli jest sprawą zasadniczą, należy więc rozważyć wsparcie

umożliwiający zwiększenie mobilności nauczycieli.

Sprawozdawczyni prosi o głębsze zastanowienie się nad przyszłością szkolenia nauczycieli, z uwzględnieniem nowych wymagań dla nowych miejsc pracy.

7- Pozostałe uwagi

Sprawozdawczyni chciałaby zwrócić uwagę na znaczenie roku 2010 jako Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym. Jak wynika z badania Eurobarometru z 2009 r. dotyczącego ubóstwa i wykluczenia, najczęściej jako „osobista” przyczyna ubóstwa podawany jest brak wykształcenia, szkolenia lub kwalifikacji.

Także rok 2011 ogłoszony Europejskim Rokiem Wolontariatu umożliwi uczestnikom zrozumienie, że wolontariat stanowi wzbogacające i dające satysfakcję osobistą doświadczenie polegające na pozaformalnym uczeniu się, rozwijające umiejętności społeczne oraz umacniające wspólne europejskie wartości, takie jak solidarność i spójność społeczna. Wolontariat ma wielki, ale jak dotąd nie całkiem wykorzystany potencjał dla społecznego i gospodarczego rozwoju Europy.

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	27.4.2010
Wynik głosowania końcowego	+: 26 -: 1 0: 2
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Maria Badia i Cutchet, Malika Benarab-Attou, Lothar Bisky, Piotr Borys, Jean-Marie Cavada, Silvia Costa, Santiago Fisas Ayxela, Mary Honeyball, Cătălin Sorin Ivan, Petra Kammerevert, Morten Løkkegaard, Marek Henryk Migalski, Katarína Neveďalová, Doris Pack, Chrysoula Paliadeli, Marie-Thérèse Sanchez-Schmid, Marco Scurria, Joanna Senyszyn, Timo Soini, Emil Stoyanov, Hannu Takkula, László Tőkés, Marie-Christine Vergiat, Milan Zver
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Liam Aylward, Ivo Belet, Oriol Junqueras Vies, Hans-Peter Martin, Iosif Matula
Zastępca(y) (art. 187 ust. 2) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Vicky Ford